

Finansdepartementet
Oversendt elektronisk

Dato: 24.11.2022
Vår ref.:
Deres ref.:

Gjennomføring av EUs verdipapiriseringsregelverk i Norge

Stortinget vedtok i mars 2021 en rekke endringer i finansforetaksloven kapittel 11 mv. som legger til rette for norsk gjennomføring av EUs verdipapiriseringsforordning (2017/2402) av 12. desember 2017 og tilhørende rettsakter. Regelverket trådte i kraft i EU 1. januar 2019 og ble i 2020 ytterligere utvidet som en del av kapitalmarkedstiltakene under COVID-19. Fortsatt er imidlertid hverken forordningen eller de øvrige rettsaktene som utgjør verdipapiriseringsregelverket, tatt inn i EØS-avtalen.

Finans Norge minner om at dette regelverket kan bidra til norskregulerte bankers fremtidige evne til å finansiere realøkonomien og ber derfor om fortgang i arbeidet med å innlemme dette i EØS-avtalen. Vi imøteser på denne bakgrunn en tilbakemelding om status for denne prosessen.

Verdipapirisering vil være et nyttig verktøy i dagens usikre makrosituasjon

Den siste tiden har bankenes, og dermed også indirekte lånekundenes, finansieringskostnader økt¹. Økonomisk usikkerhet og fare for økte utlånstap kan medføre at bankens utlånspraksis mot næringslivskundene blir mer restriktiv.

Muligheten til å verdipapirisere utlån vil kunne bidra til å opprettholde bankenes utlånskapasitet i en mer krevende makroøkonomisk situasjon, der bankene normalt ville redusert risikoen. Det kan bidra til å redusere bankenes finansieringskostnader og alt annet like også kundenes lånekostnader. I tillegg kan verdipapirisering gi redusert likviditets-/finansieringsrisiko hos bankene ved at andre typer investorer bidrar til bankenes finansiering. For bankenes risikostyring innebærer verdipapirisering et verktøy for avlastning av risiko mot profesjonelle investorer utenfor banksystemet. Dette kan bidra til at bankene kan opprettholde utlånskapasiteten når dette er realøkonomisk hensiktsmessig, og samtidig opprettholde kapitaldekningen.

Verdipapirisering vil kunne bidra til å beskytte banksystemet samtidig som utlånskapasiteten opprettholdes og kredittgivingen baseres på bankenes gode kredittarbeid. Investorer utenfor banksystemet vil bli indirekte långivere til f.eks. SMB ved å få tilgang til klart definert (ren) risiko i det omfang de ønsker gjennom transjeringen av verdipapiriseringstransaksjoner. Som et spesifikt eksempel er verdipapirisering et verktøy for EUs multilaterale utviklingsbanker i deres arbeid med å insentivere, også norske, små- og mellomstore bedrifter og grønne transaksjoner gjennom programmer der Norge bidrar med midler. Se vedlegg for ytterligere informasjon om verdipapirisering.

¹ [Norges Banks utlånsundersøkelse Q3-22](#)

Tiden er inne for å gjennomføre verdipapiriseringsregelverket

Etter Finans Norges vurdering vil det være flere nyttige områder for verdipapirisering i Norge, og regelverket synes å være tilstrekkelig utredet. Eventuelle risikomessige bekymringer forbundet med verdipapirisering, som tidligere har vært et tema, har vært adressert i regelverksprosessen i EU og er utfyllende redegjort for i Prop. 57 LS 2020-2021 pkt. 1.2. Departementet understreker her blant annet:

«Forordningen innebærer et helt nytt, generelt regelverk, der målet er å fremme bruken av forsvarlig verdipapirisering. En svært viktig del av regelverket består av risikoreducerende elementer, som i stor grad er svar på svakheter som ble avdekket i det amerikanske markedet etter den internasjonale finanskrisen. Regelverket innebærer bl.a. at långiverne også etter en verdipapirisering må beholde noe av risikoen, slik at de har insentiver til å opprettholde en forsvarlig kredittpraksis. Skal banker og andre långivere slippe kapitalkrav for verdipapiriserte utlån, må de møte omfattende krav til reell overføring av risiko til investorene. Investering i verdipapiriseringer er etter regelverket dessuten i utgangspunktet forbeholdt profesjonelle investorer, og investorene skal settes i stand til å vurdere risikoen både i verdipapiriseringen som sådan og i de underliggende lånene.»

En velfungerende EØS-avtale er svært viktig for norsk finansnæring, og Finans Norge ser med bekymring på vedvarende og betydelig etterslep i innlemmelse av viktige rettsakter i EØS-avtalen og gjennomføring av disse i norsk rett. Implementering uten forsinkelser er avgjørende for å sikre norsk finansnæring like spilleregler som sine konkurrenter i det indre marked. Dette er viktige hensyn som også gjør seg gjeldende med hensyn til verdipapirisering.

Både verdipapiriseringsregelverket og -markedet er teknisk. Verdipapirisering benyttes for tiden ikke i Norge og det er behov for kompetansebygging både hos myndigheter og i finansnæringen i forbindelse med operasjonaliseringen av regelverket og gjennomføring av transaksjoner. Næringen og Finans Norge har derfor tatt kontakt med Finanstilsynet for å bidra til at operasjonaliseringen starter allerede nå slik at implementeringen kan skje uten forsinkelser. I den grad det er behov for ytterligere avklaringer eller opplysninger om verdipapirisering eller verdipapiriseringsreguleringene, stiller naturligvis næringen seg til disposisjon for å hjelpe til med dette.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Sign.

Erik Johansen
Direktør, bank og kapitalmarked

Sign.

Joar Johnsen
Analysesjef, bank og kapitalmarked

VEDLEGG

Nærmere om verdipapirisering

Verdipapirisering er et viktig verktøy som blant annet kan bidra til finansiering av omstilling og vekst i små og mellomstore bedrifter. I tillegg bidrar det til å redusere risiko i banksystemet, både gjennom redusert finansieringsrisiko og som risikostyringsverktøy. Verdipapirisering kan også bidra til å lette arbeidet med gjenoppretting og krisehåndtering av banker. Se under for en kort oppsummering av relevante forhold ved verdipapirisering.

Verdipapirisering som finansieringsverktøy

- Verdipapirisering gir banker og finansieringsselskap en mulighet til å utstede sikret finansiering for andre eiendeler enn bolig- og næringseiendoms lån. Sikret finansiering oppnår relativt lavere finansieringskostnader enn usikret finansiering. Bankene kan således finansiere seg til lavere kostnad som, alt annet like, vil komme kundene til gode.
- Verdipapirisering vil bidra til utvidet investorunivers for bankene og dermed lavere finansieringsrisiko. Det er flere (typer) investorer som investerer i bankenes gjeld. Dette har vist seg å gi økt tilgang på finansiering i stress-scenarier fordi finansieringen ikke er koblet mot utsteder, men mot eiendelene transaksjonen er sikret i.

Verdipapirisering som risikostyringsverktøy

- Ved å bruke verdipapirisering kan bankene selge risiko til profesjonelle investorer utenfor banksystemet som spesifikt ønsker og har kunnskap om slik risiko. På denne måten kan bankene forbedre sin risikosituasjon uten å måtte begrense utlånskapasiteten mot kundene.
- Risiko kan på denne måten flyttes ut av banksystemet og bidra til å styrke finansiell stabilitet, mens man samtidig fortsetter å bruke bankenes kredittkompetanse i oppfølgingen av låntagerne.
- Verdipapirisering kan på denne måten bidra til at både bankenes kapitaldekning og utlånskapasitet kan opprettholdes, selv i situasjoner med press i økonomien og økt tap på utlån.

Finansiering av SMB og bærekraftig grønn omstilling

- Grønn verdipapirisering øker mulighetsrommet for å finansiere grønne prosjekter. Blant annet er det initiativ i Europa knyttet til finansiering av utlån til solcelleanlegg².
- Utlånskapasitet til grønne utlån kan således økes ved redusert kapitalbinding i bankene og ved å frigjøre kredittlinjer fra bankene mot kundene.
- Bankene har ofte mange, mindre utlån til SMB'er – dette gjør at SMB-lån egner seg godt i diversifiserte porteføljer som kan benyttes i verdipapirisering. Ved bruk av verdipapirisering frigjøres det kapasitet hos bankene for å øke/opprettholde volumet utlån for SMB'er, som grobunn for vekst og omstilling.
- Det er vår forståelse at InvestEU-programmet som Norge skal delta i inneholder muligheter for det europeiske investeringsfondet (EIF) til å delta i SMB-verdipapiriseringer som garantist/kjøper av kapitaltransjen i tillegg til at private aktører også må delta som risikotagere. På denne måten kan man skape multiplikatoreffekter for myndighetenes bidrag inn i omstillings- og vekstfinansieringen.

² <https://www.refinitiv.com/perspectives/market-insights/sunshine-backed-bonds-tipped-for-take-off-in-europe/>